

og denne Forbindelse har jeg navnlig tænkt mig saaledes for Kommunen, at, naar den havde en fast Lærer, en Mand, paa hvis Ansættelse den havde Indflydelse, skulde den sætte ham i en saadan Forbindelse med Forskolen, at han dels ved egen Hjælp, dels ved Andre udenfor Fællesskolen kunde bygge paa det Arbejde, der er udrettet i Forskolen, saaledes, at det virkelig kunde være til Samling og Betsignelse i Stedet for til at sprede. Det var navnlig den Indvending, jeg havde mod Bestemmelsen i det forrige Lovforslag. Saaledes som Forholdet er udtrykt i det nuværende Forslag, har jeg Sigtet mod Forskolen, naar det kun nærmere betegnes i § 8, hvilke særegne Forhold der er undtaget fra Oprettelsen, og Oprettelsen iøvrigt fillles friere efter Kommunalbestyrelsens egen Bestemmelse. Hvad enten man kalder dem Forskoler, Forberedelsesklasser eller Pøgeskoler, er det mig Et og det Samme; det er mig ligegyldigt. At man ønskede en Skole delt i en mindre Skole og i en Del, for saa vidt Kommuneraadet mente, at man derved naaede Maalet bedst, indbefattende 2 Klasser, altsaa i det Hele i 3 Klasser, kan jeg ikke have Noget at indvende imod som Lovbestemmelse, ikke som Evang. Det er muligt, at mange Kommuner vilde være vel tjente med at faae disse Forskoler, Forberedelseskoler, Pøgeskoler, hvad man nu vil kalde dem, ud omkring i de enkelte Byer, og saa lade Børnene fra 9 Mars Alderen møde der eller i Hovedskolen, selv om de have mere end $\frac{1}{8}$ Mil. Denne Ordning kan jeg tænke mig, at mangfoldige Kommuneraad vilde gaa ind paa, og denne Sag er heller ikke fremmed for mig eller de Meningsfæller, jeg har havt med Hensyn til den; thi vi sige om disse Spørgsmaal i vor tidligere Betragtning: at „for de yngre Børns Bedkommende har man tænkt sig denne Opgave, navnlig af økonomiske Hensyn, fyldestgjort i egne Forskoler, som man kunde sprede noget mere omkring i Kommunen, end det behøver at være Tilfældet med Skolen for de ældre Børn, og i hvilke man i større Udstrækning kunde ansætte Lærerinder eller uexamnerede Lærere“, nemlig Forskolen. Denne Tænk, naar den staar friere til Valg for Kommunalbestyrelsen, er os ingenlunde fiern. Det hedder saaledes i vor specielle Betænkning: „For de yngre Børn, hvad enten de undervises i Kommunens Fællesskoler eller i særskilte Forskoler, kan der antages Lærere eller Lærerinder, som ikke ere examnerede.“ Det er akkurat det samme Udtryk, som vi finde her i dette Forslag, at disse Forskoler kunne holdes i Kommunens Skolebygning eller i leiede eller overladede Lokaler. Det er den samme Tænk og den samme Betingelse, der er opretholdt. Jeg er ikke bange for Spørgsmaalet, naar det overlodes Kommunalbestyrelserne at benytte de efter deres Mening ifølge de lokale Forhold bedste og nyttigste Midler til at naae det Maal, der søges. — Jeg kommer dernæst til Tilfynet. Jeg skal ikke

negte, at jeg ikke kan slutte mig til Tilfynet saaledes, som det er foreslaaet her med det Udspring, det har, og paa de Betingelser, der ere satte. Men jeg vil sige, at, naar der er Spørgsmaal om at ansætte Skoleinspektører i Stedet for det gamle Tilfyn, saa havde den nuværende Minister med Hensyn til Principet Ret til at vente, at han vilde finde Understøttelse fra den Side af Salen, hvortil jeg hører. Vi have nemlig udvilket, at det Religionsfrihedsprincip, der er nedlagt i Grundloven, kræver en vis om Hensyntagen til Forældre af andre Trosbekjendelser, og at man derfor skulde danne vor Folkeundervisning saaledes, at Læreren vel kunde være forpligtet til at undervise i Religion for dem, der forlangte ham dertil, men at det da skulde ske i Timer, der vare lagte udenfor den øvrige Undervisningsplan, og at det samme Hensyn maatte gjøre, at ikke Geistligheden som saadan var selvbestiftet Tilfyn for Skolen, men at det var naturligt at overlade det til Skoleinspektørerne og da navnlig til saadanne, som havde viist ved Selvfølelsevirksomhed, at de havde den fornødne pædagogiske Dannelse til at indtage denne Stilling. Hvorledes man nu skulde gaa frem med Hensyn til Valget af saadanne Skoleinspektører, er et nyt Fælt; men jeg taler her kun om Principet, og jeg skal hverken udtale mig behreidende om Præsten, Provsten eller Bispen. Jeg vil ikke sige, at det i den Henseende vilde være mig noget Uovervindeligt at komme over, dersom det var det, der laa os imellem; men jeg er alligevel tilbøielig til at tro, at det turde være nogenlunde sikkert, at denne Tænk, Valgudspringet og Adnævnelser af Skoleinspektøren, hans Kvalifikationer uomtalt, vilde være det Heldigste; det er Principet Skoleinspektører, der forekommer mig vilde være heldigere end det nu Bestaaende. Jeg siger, denne Tillid, man nu har til Skoletilfynet, og navnlig det Vidnesbyrd, man giver fra Lærernes Side om, at de helst vilde beholde det, er ikke det Afgjørende. Lærerne ønske, som der bliver sagt, helst at beholde det Gamle, og de Lærere due ikke stort, som skulle have Tilfyn. Ja, gid vi kunde gennemføre dette Princip overalt i Statslivet, saa kunde vi undvære mange overordnede Embedsmænd, saa behøvede Lieutenanten ikke Kapitainen og Kapitainen ikke Obersten, og saaledes vilde det være i mange Tilfælde; men jeg tror ikke, at denne Betragtning er aldeles rigtig. Jeg tror, at vi Alle behøve et menneskeligt Tilfyn med vor Gjerning. Ogsaa vi her ere underkastede saadant Tilfyn, Dine vaage paa os og Dren høre paa os, og Dommere have vi imellemstunder til at dømme vor Gjerning, og jeg tror aldeles ikke, at det er skadeligt, at der er noget Saadant ved Siden af vor egen Samvittighed og vor egen Dverbevisning. Den Institution, vi hidtil have havt med Hensyn til Tilfynet, kan være forkastelig, og der kan ogsaa tænkes noget Andet. Jeg